

РОЗДІЛ V. ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА: НАПРЯМИ Й АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ірина Біскуб

ORCID: 0000-0001-5844-7524

УДК 81'3-047.37-027.44

DOI: 10.31558/1815-3070.2024.47.11

QUO VADIS? ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА У ДРУГІЙ ДЕКАДІ ХХІ СТОЛІТТЯ

*У статті окреслено основні тематичні домінанти та вектори розвитку прикладної лінгвістики ХХІ століття на матеріалі аналізу заголовків статей за останні п'ять років у авторитетному міжнародному науковому виданні *Annual Review of Applied Linguistics*, що входить до першого квартилу журналів, індексованих у наукометричній базі *Scopus*. За результатами дослідження запропоновано висновок про те, що сучасну прикладну лінгвістику варто розглядати радше не як академічну дисципліну, а як гетерогенну міждисциплінарну галузь, що має унікальну властивість швидко реагувати на складні соціально-політичні виклики сучасного суспільства. Встановлено, що прикладна лінгвістика другої декади ХХІ століття є міждисциплінарним напрямком із розгалуженою системою наукових зв'язків, що зосереджується на численних інноваційних сферах суспільства, які активно розвиваються та видозмінюються під впливом світоглядних зсувів, і у яких мова відіграє важливу роль. Традиційні вектори прикладної лінгвістики, а саме теорія і практика викладання іноземних мов, автоматична обробка тексту, машинний переклад, у складних умовах невизначеності сучасного світу поєднуються з актуальними міждисциплінарними трендами, такими як мовна політика та планування, дослідження медіа грамотності, комп'ютерної та цифрової грамотності, мовної здатності. У відповідь на суспільно-політичні кризи ХХІ століття у прикладній лінгвістиці з'являються нові напрями, такі як міграційна лінгвістика, мовна й культурна де-колонізація, захист расової та мовної рівності, протистояння мовній агресії та мовним маніпуляціям. Ці питання є особливо актуальними для українських прикладних лінгвістичних студій у часі російсько-української війни. Примітно, що вони цілком відповідають тематичним домінантам світової прикладної лінгвістики, представленим в останніх випусках 38–42 (2018–2022 рр.) авторитетного наукового журналу *Annual Review of Applied Linguistics*.*

Ключові слова: *прикладна лінгвістика, методи дослідження прикладної лінгвістики, мовна політика і планування, методи навчання і викладання іноземної мови, комп'ютерна лінгвістика.*

Постановка наукової проблеми та її актуальність. Із появою автоматичних систем генерування мовлення (ChatGPT, Google Assistant, Apple Siri, Amazon Alexa: Microsoft Cortana, Pandorabots тощо), здатних вести вербальний діалог з користувачами на універсальні теми, стає зрозуміло, що сучасні технології автоматичної обробки тексту мають змогу ефективно імітувати мовленнєву діяльність без заглиблення у процес розуміння мови. Такі реалії сьогодення змушують мовознавців переглянути коло актуальних питань сучасної лінгвістики загалом й прикладної лінгвістики зокрема. Модулярні теорії мови, у яких вагома роль належала семантичному аналізу і які протягом багатьох десятиліть домінували у мовознавчому середовищі, відходять у минуле. Їм на заміну прийшли методи

контент-аналізу, корпусної обробки мовлення, технології формально семантичного аналізу, автоматичного морфологічного та синтаксичного розбору.

Моделювання мовленнєвого діалогу людини й комп'ютера традиційно уважалось однією з ключових проблем прикладної лінгвістики. Проте сьогодні цей напрям усе більше інтегрується у сферу штучного інтелекту й асоціюється переважно з появою успішних моделей чатботів, які вражають універсальною здатністю до генерування різних видів текстів і дискурсів без заглиблення у семантичні параметри мовлення. Отже, виникає низка запитань щодо місця й ролі досліджень у галузі штучного інтелекту, а також механізмів автоматичної обробки мови у царині сучасної прикладної лінгвістики. У цій праці ми спробували проаналізувати ключові теми досліджень світових прикладних лінгвістів та виявити актуальні тематичні доміанти, що слугують дороговказами для прикладних досліджень мови у другій декаді XXI століття.

У нашому дослідженні пропонуємо кількісний та якісний аналіз ключових понять сучасної прикладної лінгвістики, які домінують в актуальних наукових публікаціях останніх п'яти номерів (2018–2022 рр.) репутаційного періодичного видання *Annual Review of Applied Linguistics*. Ми робимо спробу систематизувати тематику наукових досліджень у царині прикладної лінгвістики та виявити нові тенденції, представлені дослідженнями сучасних фахівців прикладних лінгвістичних студій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж останнього десятиліття взаємодія прикладної лінгвістики та інших актуальних напрямів науки продовжує розширюватися. Узагальнюючи чисельні спроби визначення цього напрямку мовознавства, констатуємо, що сучасна прикладна лінгвістика є міждисциплінарним напрямком, що зосереджується на численних інноваційних сферах суспільства, які активно розвиваються та видозмінюються під впливом світоглядних зсувів, і у яких мова відіграє важливу роль [1; 5; 7; 9; 12]. У науковому лінгвістичному середовищі існує певний консенсус стосовно того, що метою прикладних студій є застосування результатів і методів лінгвістичних досліджень та суміжних дисциплінах для вирішення практичних проблем [4]. Саме тому прикладна лінгвістика має тісний зв'язок з усіма галузями теоретичного мовознавства.

Найпомітнішою зміною в прикладній лінгвістиці на початку XXI століття став її швидкий розвиток як міждисциплінарної галузі [9]. На додаток до традиційних векторів прикладної лінгвістики, таких як теорія і практика викладання іноземних мов, автоматична обробка тексту, машинний переклад [1, с. 228], сукупність питань, які сьогодні вважають центральними для галузі прикладної лінгвістики, охоплює такі теми, як мова для спеціальних цілей (наприклад, галузева комунікація в авіації, юриспуденції, медицині, академічна наукова комунікація) [1, с. 228]. Особливої ваги набувають такі міждисциплінарні напрями як мовна політика та планування, питання мови та грамотності, комп'ютерної та цифрової грамотності.

Спостерігаючи за історичною динамікою змін у визначенні прикладної лінгвістики [6; 4; 9; 12; 7; 14]., стає зрозуміло, що відбувся перехід від розуміння ролі прикладного лінгвіста як «споживача лінгвістичних теорій» [6] у напрямку

до розв'язання актуальних проблем суспільства за допомогою лінгвістичних знань [9; 12].

Суспільно-політичне життя ХХІ століття зіткнулось із серією глобальних викликів, які потребують реакції прикладних лінгвістів [9; 14]. Серед них – проблеми мовних спільнот мігрантів, боротьба з расовою та мовною дискримінацією, мовна деколонізація, збереження мов, що знаходяться на межі зникнення. Відповідно до цього, відносно новими темами у прикладній лінгвістиці, скерованими на розв'язок зазначених суспільних та політичних проблем ХХІ століття є розширення підходів до розуміння та оптимізації ролі рідної та державної мов, роль рідної та іноземної мов в освіті культурно та лінгвістично різноманітних студентів, мовна персуазивність та мовні маніпуляції, мова та політика, розробка ефективних стратегій опанування мов для усного та письмового перекладу, універсалізація тестування мовних навичок.

У часі російсько української війни особливої ваги та переосмислення серед українських лінгвістів потребують питання статусного та корпусного мовного планування, мовної стандартизації та формування мовних норм, вивчення ролі української мови як державної у формуванні національних пріоритетів, освіті, політиці, культурі, формування національної та мовної ідентичності, інтеграція у загальноєвропейський та глобальний мовні контексти тощо.

Проаналізувавши ключові наукові праці у галузі, робимо висновок, що подальша генеза прикладного мовознавства вже протягом двох декад ХХІ століття відбувається у трьох основних площинах:

1. Оптимізація процесів засвоєння рідної мови, вивчення іноземних мов, розробка методик і технологій вивчення мов, аналіз мовленнєвих помилок, способів релевантної вербалізації знань для освітніх цілей [10, с. 1; 1, с. 7].

2. Взаємна інтеграція прикладної та комп'ютерної лінгвістики з метою розробки інноваційних технологій автоматичної обробки мовлення та автоматичних діалогових систем [11, с. 239].

3. Міждисциплінарні студії для розв'язання суспільно вагомих проблем за допомогою знань про мову: психолінгвістика (мова і когніція), соціолінгвістика (мова і суспільство), орфографія і каліграфія (мова і письмо) [1, с. 8], політична лінгвістика (мова і політика), юридична лінгвістика (мова і закони), криміналістична лінгвістика (мова і правопорядок) тощо.

Беручи до уваги зазначений широкий спектр понять, що охоплює сучасна прикладна лінгвістика та відсутність єдиного підходу до її визначення, вважаємо за можливе стверджувати, що прикладну лінгвістику початку ХХІ століття навряд чи можна зарахувати до переліку встановлених академічних дисциплін. Домен прикладної лінгвістики постійно оновлюється, а традиційні напрямки отримують новий поштовх до розвитку завдяки використанню інформаційних технологій. Прикладну лінгвістику визначаємо радше як гетерогенну міждисциплінарну галузь з унікальним академічним статусом, який постійно змінюється, підлаштовуючись під актуальні потреби суспільства. Позаяк відсутність статичного предмету і об'єкта дослідження робить прикладну

лінгвістику інклюзивним гнучким інструментом пошуку і розв'язання важливих наукових та практичних завдань.

Мета і завдання. Метою цієї статті є вивчення актуального спектру наукових проблем і понять, які формують сучасну галузь прикладної лінгвістики на підставі частотності їх ужитку в публікаціях репутаційного наукового журналу *Annual Review of Applied Linguistics*. Задля досягнення поставленої мети ми запланували розв'язання таких завдань:

- систематизувати підходи до визначення прикладної лінгвістики на межі XX і XXI століття;
- встановити зсуви у розумінні базових галузей прикладної лінгвістики та їхніх міжгалузевих зв'язків;
- виявити міждисциплінарні тенденції сучасної прикладної лінгвістики;
- на підставі кількісного аналізу семантичних домінант заголовків журналу ARAL окреслити інноваційні об'єкти дослідження прикладної лінгвістики у другій декаді XXI століття;
- встановити актуальність запропонованих домінант для розвитку прикладної лінгвістики в Україні.

Виклад основного матеріалу. Згадане наукове видання належить до першого квартилю журналів, індексованих у наукометричній базі Скопус. Публікаційна метрика журналу наведена у таблиці 1.

Таблиця 1.

Публікаційна метрика журналу *Annual Review of Applied Linguistics*

Important Metrics	
Title	Annual Review of Applied Linguistics
Abbreviation	Annu. Rev. Appl. Linguist.
Publication Type	Book series
Subject Area, Categories, Scope	Linguistics and Language (Q1); Psychology (miscellaneous) (Q1)
h-index	58
Overall Rank/Ranking	3026
SCImago Journal Rank (SJR)	1.213

Impact Score	4.44
Publisher	Cambridge University Press
Country	United Kingdom
ISSN	02671905
Best Quartile	Q1
Coverage History	2005-2022

Як зазначає сайт журналу [2], Annual Review of Applied Linguistics (ARAL) публікує дослідження на ключові теми в галузі прикладної лінгвістики в широкому розумінні цього терміна. Кожен випуск є тематичним, надає різноманітні погляди на обрану центральну тему крізь призму підсумків проведених досліджень. Журнал також містить критичні огляди проблемних питань, важливі для галузі документи та звіти про емпіричні дослідження. Зважаючи на свій титульний статус журналу, окремі його випуски присвячені центральним темам щорічних конференцій Американської асоціації прикладної лінгвістики (American Association for Applied Linguistics). Журнал є щорічним періодичним виданням. ARAL пропонує найновіші та своєчасні статті з багатьох сфер, зокрема вивчення іноземних мов та методикау їх викладання, вивчення другої мови, соціолінгвістику, мовну політику та планування, оцінювання результатів засвоєння мови, а також дизайн і методологію прикладних лінгвістичних досліджень [2].

У нашому дослідженні ми проаналізували значення найчастотніших термінів (слів та словосполучень), кількісні показники їх вжитку в назвах та переліках ключових слів статей, що були опубліковані в ARAL протягом останніх п'яти років (2018–2022) у випусках 38–42. Усього було проаналізовано 68 заголовків статей.

Кількісні підрахунки частотності слововживання продемонстрували, що найчастотнішою темою статей в ARAL є навчання/викладання іноземних мов, підготовка вчителів іноземних мов (Language teaching and learning /Language teachers) – вжито у заголовках 18 статей [2], наприклад:

- ✓ *Experiences of International Language Teachers at a Turkish University* (Vol. 38).
- ✓ *The Role of Teaching in Language Revival and Revitalization Movements* (Vol. 38).
- ✓ *Studying Abroad in the Dominican Republic: Preparing Culturally and Linguistically Responsive Teachers for 21st-Century Classrooms* (Vol.18)
- ✓ *Task-Based Learning in Task-Based Teaching: Training Teachers of Chinese as a Foreign Language* (Vol. 38).

- ✓ *Language Learning Sans Frontiers: A Translanguaging View* (Vol. 38).
- ✓ *Scaling Up Intervention Studies to Investigate Real-Life Foreign Language Learning in School* (Vol. 39).
- ✓ *Technology, Motivation and Autonomy, and Teacher Psychology in Language Learning: Exploring the Myths and Possibilities* (Vol. 39).
- ✓ *“Our country has gained independence, but we haven't”: Collaborative translanguaging to decolonize English language teaching* (Vol. 42).

Отже, тематика викладання та вивчення мови (рідної та іноземної) залишається семантичною домінантою сучасних прикладних мовознавчих студій.

Як засвідчує проведене дослідження, особливої актуальності в царині сучасної прикладної лінгвістики набувають дослідження соціальної справедливості. Відповідно у проаналізованому масиві заголовків статей словосполучення *social justice* вживається 5 разів. Енциклопедичний сайт *britannica.com* визначає поняття *social justice* наступним способом:

social justice, in contemporary politics, social science, and political philosophy, the fair treatment and equitable status of all individuals and social groups within a state or society. The term also is used to refer to social, political, and economic institutions, laws, or policies that collectively afford such fairness and equity and is commonly applied to movements that seek fairness, equity, inclusion, self-determination, or other goals for currently or historically oppressed, exploited, or marginalized populations [3].

Запропоноване визначення окреслює міждисциплінарну природу поняття соціальної справедливості, що цілком закономірно робить її актуальною темою для прикладних лінгвістичних студій. Ця тема є центральною в останньому (42) номері журналу, де автори компетентно визначають її місце у галузі та акцентують увагу на важливих аспектах, наприклад:

- Визначення зв'язку прикладної лінгвістики і соціальної справедливості:
 - ✓ *Social justice in applied linguistics: Making space for new approaches and new voices* (Vol. 42);
 - ✓ *Social justice in applied linguistics: Not a conclusion, but a way forward.* (Vol. 42).
- Рівні кар'єрні можливості:
 - ✓ *Early-career scholars and scholarship: A social justice perspective* (Vol. 42).
- Соціальна справедливість і мовна дискримінація:
 - ✓ *A meeting of the minds: Broadening horizons in the study of linguistic discrimination and social justice through sociolinguistic and psycholinguistic approaches* (Vol. 42).
 - ✓ *Social justice in applied linguistics: Not a conclusion, but a way forward* (Vol. 42).

Десять статей у зазначених номерах ARAL (особливо том 39) присвячені використанню технологій та цифровізації у прикладних мовознавчих студіях, а саме:

- Технології в освіті:
 - ✓ *History, Pedagogy, Data and New Directions: An Introduction to the Educational Technology Issue* (Vol. 39).
- Технології у навчанні мов:
 - ✓ *Reframing Technology's Role in Language Teaching: A Retrospective Report* (Vol. 39).
 - ✓ *Technology, Motivation and Autonomy, and Teacher Psychology in Language Learning: Exploring the Myths and Possibilities* (Vol. 39).
 - ✓ *Technology and L2 Pragmatics Learning* (Vol. 39).
- Цифрова комунікація:
 - ✓ *Multilingualism and Technology: A Review of Developments in Digital Communication from Monolingualism to Idiolingualism* (Vol. 39).
- Корпусна лінгвістика:
 - ✓ *Corpus Linguistics, Learner Corpora, and SLA: Employing Technology to Analyze Language Use* (Vol. 39).
- Цифрові дискурси:
 - ✓ *Emergent Digital Discourses: What Can We Learn From Hashtags and Digital Games to Expand Learners' Second Language Repertoire?* (Vol. 39).

Високу частотність та актуальність демонструє тема формування дослідницьких методологій у сучасній прикладній лінгвістиці (9 статей). Примітно, що репрезентовані дослідницькі методи стосуються як вивчення нових дослідницьких тем (Language Aptitude), так і застосування нових дослідницьких методик (Data Re-Analysis, Data Mining) та інструментів (Neurostimulation and Pupilometry):

- ✓ *The Methodology of the Research on Language Aptitude: A Systematic Review* (Vol. 39).
- ✓ *Outliers in L2 Research in Applied Linguistics: A Synthesis and Data Re-Analysis* (Vol. 40).
- ✓ *Neurostimulation and Pupillometry: New Directions for Learning and Research in Applied Linguistics* (Vol. 40).
- ✓ *Recent Contributions of Data Mining to Language Learning Research* (Vol. 39).

Актуальною залишається взаємодія прикладної лінгвістики і психолінгвістики, вивчення ментальних, когнітивних аспектів взаємодії мови і мислення (3 статті), наприклад:

- ✓ *A meeting of the minds: Broadening horizons in the study of linguistic discrimination and social justice through sociolinguistic and psycholinguistic approaches* (Vol. 42).
- ✓ *Technology, Motivation and Autonomy, and Teacher Psychology in Language Learning: Exploring the Myths and Possibilities* (Vol. 39).

- ✓ *Language Use Across International Contexts: Shaping the Minds of L2 Speakers* (Vol. 38).

Результати нашого дослідження демонструють, що однією з тематичних домінант сучасної прикладної лінгвістики є поняття мовної здатності (Language Aptitude), якій присвячений випуск 41 (Volume 41). Мовну здатність визначають як потенційну спроможність особистості опанувати мови. У сучасній науковій парадигмі мовну здатність вимірюють за допомогою спеціальних тестів, які, окрім здатності опанувати звуки і правила граматики та синтаксису, базуються на тестуванні пам'яті:

Language aptitude refers to the potential that a person has for learning languages. This potential is often evaluated using formal aptitude tests, which predict the degree of success the candidate will have with a new language. Aptitude tests vary but many include evaluation of ability to manage sounds, grammatical structures, infer rules, and memory [13].

У зазначеному випуску ARAL базові системні статті щодо варіативності підходів до визначення мовної здатності (*Language aptitude: Multiple perspectives*), методів дослідження мовної здатності (*The methodology of the research on language aptitude: A systematic review*) поєднані зі спеціалізованими розвідками щодо окремих напрямів реалізації мовної здатності. Отже, аналіз тематичних заголовків дав змогу сформуванню узагальнене розуміння мовної здатності на початку XXI століття, яке передбачає:

- Мовна здатність як спосіб удосконалення загальних когнітивних навичок і пам'яті (*Stages of Acquisition and the P/E Model of Working Memory: Complementary or contrasting approaches to foreign language aptitude? Brain, musicality, and language aptitude: A complex interplay*);

- Мовна здатність і методи викладання іноземних мов: навчання лексики (*Lexical diversity development in newly arrived parent-child immigrant pairs: Aptitude, age, exposure, and anxiety*), навчання слухання (*Working memory and language aptitude in relation to listening strategy instruction in an instructed SLA context*), опанування граматики (*Working memory as a factor mediating explicit and implicit knowledge of English grammar*);

- Мовна здатність у поліглотів (*Language aptitude and language awareness: Polyglot perspectives*).

Виявлена варіативність підходів до вивчення мовної здатності вкотре засвідчує міждисциплінарну природу сучасної прикладної лінгвістики та важливість перспектив практичного застосування її дослідницьких результатів.

Помітною тенденцією актуальних тем ARAL початку другої декади XXI століття є збільшення уваги до проблем боротьби з расовою дискримінацією, вивчення мовної ситуації в середовищі мігрантів, мовна деколонізація, нові тенденції у дослідженні білінгвізму та мультилінгвізму, наприклад у назвах таких статей:

- Мовна деколонізація і боротьба з расовою дискримінацією:
- ✓ *“Our country has gained independence, but we haven't”: Collaborative translanguaging to decolonize English language teaching* (Vol 42).

- ✓ *Is an Antiracist and Decolonizing Applied Linguistics Possible?* (Vol. 40).
- ✓ *Black immigrants in the United States: Transraciolinguistic justice for imagined futures in a global metaverse* (Vol. 38).
- ✓ *Accenting racism in labour migration* (Vol. 42).
- ✓ *Addressing historical trauma and healing in Indigenous language cultivation and revitalization* (Vol. 42).
- Мовна взаємодія:
- ✓ *Cosmopolitan language practices toward change: A case from a South Korean high school* (Vol. 42).
- Мовна ідентичність і мовна етика:
- ✓ *Criticality, identity, and ethics: Toward the construction of ethical subjectivity in applied linguistics research* (Vol. 42).
- Мовне співіснування і міграційна лінгвістика:
- ✓ *Translenguaje en la villa inmigrante: Creating our path to existence* (Vol. 42).
- Білінгвізм і мультилінгвізм:
- ✓ *Enseñando en español: The need to support dual language bilingual education teachers' pedagogical language knowledge* (Vol. 42).
- ✓ *Multilingualism and identity construction: A case study of a Uyghur female youth* (Vol. 42).
- Збереження мовного розміття:
- ✓ *Addressing historical trauma and healing in Indigenous language cultivation and revitalization* (Vol. 42).
- Мовна політика і планування:
- ✓ *Reflect, Revisit, Reimagine: Ethnography of Language Policy and Planning* (Vol. 40).

Така увага до соціально зумовлених викликів сучасного суспільства переконливо засвідчує швидку науку реакцію прикладних лінгвістів, спрямовану на пошук розв'язання суспільно важливих питань, які потребують негайного наукового вивчення та реагування й сприятимуть подоланню глобальної міграційної кризи, боротьбі з расовою дискримінацією, удосконаленню багатомовної та багатокультурної освіти.

Запропонований аналіз актуальних тем, представлених у науковому журналі ARAL протягом останніх п'яти років, продемонстрував зменшення кількості публікацій, пов'язаних з використанням комп'ютерних технологій та розробкою систем автоматичної обробки мовлення. Це може бути пов'язане із редакційною політикою журналу та її скеруванням на висвітлення суспільно-політичної проблематики. Однією з причин може також бути поступове виокремлення комп'ютерної лінгвістики в окрему наукову галузь особливо з огляду на експонентний стрибок досліджень зі штучного інтелекту та появу сучасних високоякісних систем генерування мовлення різних стилів і жанрів, які

базуються на статистичній обробці великих масивів мовних даних. У той же час цифрова гуманітаристика, цифрові медіа та корпусний аналіз залишаються традиційними тематичними домінантами прикладних лінгвістичних студій.

Висновки та перспективи дослідження. Підсумовуючи проведене дослідження, наголошуємо, що сучасну прикладну лінгвістику варто розглядати не як академічну дисципліну, а радше як широку гетерогенну галузь, яка постійно розширює свої кордони реагуючи на суспільно-політичні процеси та пропонує ефективні механізми розв'язку важливих наукових, освітніх, політичних, соціальних та культурних проблем за допомогою лінгвістичних знань. Будь-які спроби дати визначення прикладної лінгвістики неодмінно потребуватимуть галузевої специфікації й залежатимуть від фокусності предмету та об'єкта дослідження, які прикладна лінгвістика, завдяки власній мультидисциплінарній природі, запозичує з інших наукових та суспільних напрямів. Перспективи подальших досліджень, вочевидь, напряду залежатимуть від варіативності загальної наукової парадигми. Для України найближчим часом особливо актуальними є питання релевантної мовної політики й планування, скеровані на збереження національних інтересів шляхом всеохопного використання української мови як державної, питання мовної та культурної деколонізації, протистоянні мовній агресії та мовним маніпуляціям з боку росії. Ці питання цілком відповідають тематичним домінантам світової прикладної лінгвістики, представленим в авторитетному науковому журналі *Annual Review of Applied Linguistics*.

Література

1. J. C. Agiriga, I. A. Uche, C. Ezike & U. C. Noke Current Trends in Applied Linguistics". *RUJMASS*. 2019. Vol. 5, No 1. P. 227–236.
2. *Annual Review of Applied Linguistics*. URL <https://www.cambridge.org/core/journals/annual-review-of-applied-linguistics> (дата звернення: 21.08.2023).
3. *Brittanica*. Social justice. URL brittanica.com (дата звернення: 21.08.2023).
4. Brumfit C. J. Teacher professionalism and research. In G. Cook & B. Seidlhofer (Eds.) *Principle and practice in applied linguistics*. Oxford : Oxford University Press, 1995. P. 27–41.
5. Bygate M. Some current trends in applied linguistics: Towards a generic view. *AILA Review*. 2004. № 17. P. 6–22.
6. Corder S. P. *Introducing Applied Linguistics*. Harmondsworth : Penguin, 1973.
7. Davies A., C. Elder Applied linguistics: Subject to discipline? In A. Davies & C. Elder (Eds.) *Handbook of applied linguistics*. Malden, MA : Blackwell, 2004. P. 1–15.
8. Evert A. Research traditions in applied linguistics. In D. Gabry's-Barker, E. Pierchurska-Kucial & J. Zybert, (Eds.) *Investigations in teaching and learning: In honour of Hanna Komorowska*. Switzerland : Springer International Publishing, 2013. P. 1–18.
9. Grabe W. Applied linguistics: An emerging discipline for the twenty-first century. In R. B. Kaplan (Ed.) *Oxford handbook of applied linguistics*. New York : Oxford University Press, 2002. P. 3–12.
10. Gunnarsson, B. Applied linguistics. In J. Verschueren & J. O. Ostaman (Eds.) *Handbook of pragmatics*. Amsterdam : John Benjamins Publications Company, 2006. P. 1–25.
11. Sakthi Vel S. Applications of computational linguistics to language studies: an overview. Online. *International Journal of Engineering Research in Computer Science and Engineering (IJERCSE)*. Vol 4, Issue 3. 2017. P. 239–244. URL <https://www.academia.edu/43816244/Appli>

- cations_of_Computational_Linguistics_to_Language_Studies_An_Overview (дата звернення: 21.08.2023).
12. Schmitt N., Celce-Murcia, R. Overview of applied linguistics. (Eds.) *Introduction to Applied Linguistics*. London : Arnold, 2002. P. 1–16.
 13. Teaching English. British Council. Language aptitude. URL <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/knowning-subject/d-h/language-aptitude> (дата звернення: 21.08.2023).
 14. Wei L. A user-friendly linguistics. *International Journal of Applied Linguistics*. 2007. № 17. P. 117–119.

QUO VADIS? APPLIED LINGUISTICS IN THE SECOND DECADE OF THE 21ST CENTURY

Iryna Biskub

Department of Applied Linguistics, Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine.

Abstract

Background: Summarizing the numerous attempts to define applied linguistics, we state that modern applied linguistics is an interdisciplinary field that focuses on numerous innovative areas of social development in which language plays an important role. Modern applied linguistics is changing under the influence of worldview shifts and various global challenges the humanity encounters in the 21st century. Within the scientific linguistics community, there's a general agreement that the primary aim of applied linguistics involves utilizing findings and approaches derived from linguistic studies and associated fields to address real-world issues.

The most noticeable change in applied linguistics at the beginning of the 21st century was its rapid development as an interdisciplinary field. In addition to the traditional vectors of applied linguistics, such as the theory and practice of teaching foreign languages, automatic text processing, machine translation, the set of issues that are considered central to the field of applied linguistics today includes topics such as language for special purposes (for example, industry communication in aviation, law, medicine, academic scientific communication). Such interdisciplinary areas as language policy and planning, language literacy, computer and digital literacy are gaining special importance.

Purpose: The article is an attempt to outlines the main thematic dominants and development trends of applied linguistics in the 21st century based on the analysis of article titles over the past five years in international scientific journal *Annual Review of Applied Linguistics*, which is included in the first quartile of journals indexed in the Scopus scientific metric database.

Results: According to the study findings, it's suggested that contemporary applied linguistics shouldn't be viewed merely as an academic discipline but rather as a diverse interdisciplinary domain. This field possesses a distinctive ability to promptly address the intricate socio-political issues prevalent in today's society. In our research, we analyzed the significance of the most frequent terms (words and phrases), along with the quantitative indicators of their usage in the titles and lists of keywords of articles published in ARAL over the last five years (2018-2022) in issues 38-42. A total of 68 article titles were analyzed. The quantitative frequency calculations demonstrated that the most prevalent theme in ARAL articles is foreign language teaching/learning, which appeared in the titles of 18 articles. As evidenced by the conducted research, investigations into social justice have gained particular relevance in the realm of contemporary applied linguistics. Accordingly, within the analyzed array of article titles, the phrase "social justice" is used five times. Ten articles in the specified issues of ARAL (especially in volume 39) are dedicated to the utilization of technology and digitalization in applied linguistic studies. The theme of developing research methodologies in contemporary applied linguistics demonstrates both high frequency and relevance (9 articles). Remarkably, the represented research methods pertain to exploring new research topics (Language

Aptitude) as well as employing new research techniques (Data Re-Analysis, Data Mining) and tools (Neurostimulation and Pupilometry).

The considerable attention to socially induced challenges in modern society convincingly attests to the swift response of applied linguists. This response is aimed at seeking solutions to socially significant issues that require immediate scientific exploration and action. It contributes to overcoming the global migration crisis, combating racial discrimination, and enhancing multilingual and multicultural education.

Discussion: In the complex conditions of uncertainty of the modern world the fundamental domains of applied linguistics are combined with current interdisciplinary trends, such as language policy and planning, research on media literacy, computer and digital literacy, language aptitude. In response to the social and political crises of the 21st century, new directions are emerging in applied linguistics, such as migration linguistics, linguistic and cultural decolonization, protection of racial and linguistic equality, linguistic aggression and linguistic manipulation. These questions are especially relevant for Ukrainian applied linguistic studies during the Russia-Ukraine war. It is noteworthy that they fully correspond to the thematic dominants of world applied linguistics, presented in the recent volumes 38-42 of scientific journal *Annual Review of Applied Linguistics*.

Keywords: applied linguistics, applied linguistics research methods, language policy and planning, methods of language learning and teaching, computational linguistics.

Vitae

Iryna Biskub, doctor of philology, professor, Head of Applied Linguistics department at Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine. Research interests: applied linguistics, discourse analysis, communicative linguistics, cognitive linguistics, philosophy of language.

Correspondence: ibiskub@vnu.edu.ua

Надійшла до редакції 05 січня 2024 року
Рекомендована до друку 20 лютого 2024 року